

Večer je pripravila Dramska skupina Neptun v sodelovanju s svojci dr. Jožeta Trontlja

Organizacijski odbor: Janez Koprivec, Andrej Malovrh,
Lenart Rihar, Meta Rus, Tatjana Trontelj, Ajda Kristina
Vučajnk

Priprava video gradiva: organizacijski odbor,
tehnična obdelava: Anton Čuden

Priprava tiskovin: Andrej Malovrh, Janez Koprivec,
Lenart Rihar, Tatjana Trontelj

Oblikovanje tiskovin: Andrej Malovrh, Mirjam Pezdirc

Luč: Andrej Malovrh

Ozvočenje: Jože Malovrh

Snemanje: Socialna akademija

Pogostitev: Mimi Plestenjak in Dramska skupina Neptun

Slika na naslovni strani:

Andrej Jemec, akademski slikar: Jože Trontelj,
akril – platno, 100 x 80 cm

Za pomoč pri organizaciji se zahvaljujemo:

Občini Dobrova – Polhov Gradec, Krajevni skupnosti
Polhov Gradec, Župniji Polhov Gradec, Turističnemu
društvu Briše, Javnemu zavodu Pograjska graščina,
Rajku Tomincu in članom Dramske skupine Neptun

Posebna zahvala vsem, ki so prispevali video posnetke.

Dramsko društvo Neptun

Pristava 5, 1355 Polhov Gradec

e-pošta: info@dramskaneptun.si

www.dramskaneptun.si

~ 16.30 ~

Vokalna skupina Vešče

Etična vprašanja ob koncu življenja –

okrogla miza z gosti:

dr. Borut Ošljaj

dr. Urh Grošelj

dr. Jadranka Buturović Ponikvar

Meta Rus – moderatorka

~ 18.00 ~

Odmor za druženje ob kavi in čaju

~ 19.00 ~

**Spomin na življenje in delo
dr. Jožeta Trontlja**

Klavirski trio: Katarina Tominec,

Lucija Čemažar, Meta Rus

O dr. Jožetu Trontlju domači, sošolci,
prijatelji in sodelavci

Branje odlomkov iz njegovih pisem:

Pavle Ravnohrib

Pogovor z gospo Tatjano Trontelj:

Lenart Rihar

~ 20.15 ~

Skupno obujanje spominov

**Dr. Jože Trontelj
(1939–2013)**

**KD Jakoba Trobca
Polhov Gradec**

sobota, 25. 11. 2023

Dr. Jože Trontelj

O spravi

Zato imajo narodi s posebno travmatsko preteklostjo, kakršna je naša, pomembno moralno obvezo. Spomina na grozljivo deviacijo 20. stoletja moramo sprejeti kot **neločljiv del naše dediščine**. Sprejeti ga moramo kot silen etični opomin. /.../ Ne bo nam odpuščeno, če bomo ta del svoje zgodovine kar tako – ne dovolj pregledan, neovrednoten – izrinili iz naše zavesti. /.../ Z menjavo generacij se bodo vojne in poveljne izkušnje iz zgodovinskega spomina Evropejcev porazgubile, s tem pa bo opravljeno tudi njihovo silovito katarzično etično sporočilo.

Iztrebljanje sočutja je bilo v vojnem in poveljnem času prvi korak k zločinu. Ponovno odkrivanje, obnavljanje sočutja bo korak v kesanje in odpuščanje. Bo korak k resnični spravi. Zato je sočutje odrešljivo. Empatija je pogoj za človečnost. Upanje, da bomo uspešno gojili strpnost, človekove pravice, človeško dostojanstvo, solidarnost, je brez sočutja prazno. Brez empatije ne bomo imeli demokracije.

Če ne bomo gojili in obnavljali pravičnega zgodovinskega spomina, bomo še enkrat doživeli pretresljivi fiasko gesla, znanega iz časa po prvi svetovni vojni. – **Nikoli več!**

O vrednotah

Intuitivno vemo: ko se zaradi nekega ozira odločimo v nasprotju s tistim, k čemur nas nagovarjajo koristoljubje, sebičnost, lenoba ali trenutni impulz, je ta ozir morda vrednota. Skrbeti nas mora sprememba statusa vrednot. Pojavljajo se zahteve po premikih meja med dovoljenim in prepovedanim.

Pritiski v eno in drugo smer so stari kot človeška družba. Z napredkom znanosti in tehnologije, z razpoložljivostjo novih izbir v osebnem življenju, pa tudi z vse intenzivnejšim iskanjem tržnih niš rastejo predvsem pritiski za premike v prepovedano smer.

O ugovoru vesti

Na ugovor vesti v medicini je treba gledati širše. Menim, da ga je upravičeno uveljavljati v vseh primerih, ko se od zdravnika zahteva etično neutemeljen odstop od določb deontološkega kodeksa. Tu je treba priznati prvenstvo etike nad oblastjo, celo nad zakonom.

O evtanaziji

Urediti svoje zadnje reči pomeni tudi izreči svojo zadnjo voljo, spraviti se z ljudmi, s katerimi je človek v sporu, poravnati račune, odpustiti. Dobra smrt je slovo v miru. Blagoslov je imeti to priložnost, imeti zanjo čas in imeti ob sebi svojce ali prijatelje, ki bodo priskočili na pomoč.

Odvzeti bližnjemu ta zadnji privilegij, ki bi bil sicer uresničljiv, je dejanje proti etiki, proti temeljni človeškosti. Tudi v tem se kaže brezobzirna nečloveškost novodobnega umetnega pospeševanja umiranja. Če pogledamo javno mnenje, opazimo, da si presenetljivo veliko ljudi želi pravico do evtanazije, večinoma zaradi napačnih razlogov, nepopolnega poznavanja in slabega razumevanja tega zahtevnega področja. Evtanazijo preprosto pojmujejo kot nekakšno dolžno svoboščino, potrošniško pravico, ki naj jo zagotovi država in njeno izvajanje naloži zdravnikom.

O sreči

Etični cilj je po Aristotelu in Kantu dobro življenje **z drugimi in za druge** v pravičnem redu. Poudarek je na besedah z drugimi in za druge. V tem je mogoče doseči srečo. Dosegljiva bo večini, ko se bo človeštvo znalo odpovedati brezumni tekmi za oblast in materialne dobrine, za več dobrin, kot jih človek potrebuje. Več sreče bo, ko si bomo ljudje zmogli in hoteli vzeti čas za samovzgojo in za vzgojo otrok. Ko bomo znali in hoteli poskrbeti za soseda in neznanca v stiski. Ko bomo vsi vedeli, da je življenje, ki ga ne preživimo za druge, opravljeno življenje. Ko se bomo vsi trudili za varovanje narave našega krhkega planeta.

O smrti

Dobra smrt je konec življenja, ki se mirno izteče samo od sebe. Je zadnja velika stvar, ki jo človek lahko doživi. Pogosto se v nekaj dneh ali urah zgodijo v človekovi duševnosti velike spremembe. Ta čas je posebej dragocen, je zadnja priložnost za človekovo zorenje, je čas priprave na odhod. Je čas za slovo od družine in prijateljev, je trenutek za pomiritev starih zamer, ki pred obličjem smrti jasno pokažejo svojo resnično majhnost, je posvečen čas za spravo in odpuščanje – tudi tistim, ki so nam storili krivico.